

ÖLÜM CEZASI KALDIRILMALIDIR

İşkenceyle, idamlarla ancak korku toplumunun temelleri örülür. Öldürmek bir çözüm değildir. Dağ başında, mezrada, sokak ortasında veya darağacında. İnsanlıktan payımızı almak, uygarca yaşamak zorundayız.

Ne zaman ölüm cezası üzerine yazmak zorunda kalsam, anlatılmaz bir tiksinti duyuyorum. Olay hemen gözlerimin önünde canlanıyor. Kendilerine yetki verilen bazı insanlar, suç işleyen bir başka kişiyi kamu adına öldürmeyi kararlaştırıp, bu yargıyı uygulamaya koyuyorlar. Yargılanan sanık beklenen sona yaklaşırken, her gün azar azar öldürülüyor. Cezası kesinleştikten sonra, parlamentonun onayı için, yıllarca kasabın çengeline takılan bir et parçası gibi yok edilmeyi bekliyor. Karakolda başlayıp, dar ağacında noktalan bu süreçte, polis, savcı, yargıç, avukat, milletvekili, doktor ve cellat gibi, kamu adına önemli görevler üstlenenler var. Yaptıkları iş, tek sözcükle, "adam öldürmek."

A.Camus, "idam, işlenen cinayeti aritmetik olarak ödeten bir başka cinayettir. Ancak öldürme ile idam arasında tam bir eşdeğerlilik yoktur. Bir çok yasa önceden tasarlanan suç, salt öfkeyle işlenen suçtan çok daha ağır yaptırımlara bağlanmıştır. Peki ama idam cezası, hiç bir suçlunun en müthiş cinayetinin bile ulaşamadığı önceden tasarlanmış suçların başında geleni değilse nedir? Bu iki ölüm arasında eşdeğerlilik olması için idam cezasının kurbanını müthiş bir ölümle ortadan kaldıracağım önceden bildirmiş ve o andan soma kişiyi aylarca işkence altında tutmuş bir caniyi cezalandırması gerekirdi." diyor. Ve şu yargıya varıyor Camus: "Böylesine müthiş bir caniyeye kişiler arasında rastlamak olası değildir." Gerçekten Ölüm cezası, sonuca ulaşmaya kadar geçen

aşamalarıyla birlikte, kişilerin gerçekleştiremeyecekleri kadar Önceden tasarlanmış ve örgütlü bir cinayettir.

öyle sanıyorum ki, ölüm cezasının bir ceza olmadığı artık herkes biliyor. Sayıları azalmakla birlikte bugün bazı ülkelerde idamlar uygulanıyorsa, bunun tek bir nedeni var. Bin yıllar öncesinden gelen ilkel bir alışkanlığı sürdürmek, öyle bir alışkanlık ki, çağdaş toplumların ceza adaletinden bekledikleri çok yönlü amaçların hiç birini içermediği gibi, siyasal gücün seçeneksizliğini ve beceriksizliğini haykırıyor. Suçlar karşısında yol yöntem üretmemenin yılgınlığına kapılan yöneticiler, suçluyu yok ederek sorumluluklarından sıyrılmaya çalışıyorlar. Son çözümde devlet, şiddete şiddetle karşılık veriyor. Hem de suçlu bellediği kişinin yöntemleriyle.

Suç işleyeni öldürmek ceza olmadığına göre, idamları savunmaların tek bir gerekçesi kalıyor. Caydırıcılık yoluyla başkalarının suç işlemelerini önlemek. Demek ki ölüm cezası, "suçların ve cezaların kişiselliği" ilkesine temelden aykırı düşen bir yaptırım. Şimdi bu gerekçelere bir yenisi eklendi. Başkalar mm suçları nedeniyle rehine gözüyle bakılan eldeki hükümlülere öldürmek. Bu yolla terörün geriletilmesi amaçlanıyor. İşin hukuksal ve insancıl yönleri bir yana, bu tasarım devletin ciddiyeti ile bağdaştırılmaz. Yılgı odaklarıyla pazarlığa oturan devlet, kaba güce boyun eğmiş olmaktadır. Kimin ne zaman asılacağına karar vermek yetkisi, sonuçta terör örgütlerine devredilmektedir. Demokrasiyi, özgürlükleri paylaşmasını bilmeyenlerin, idamlar temelinde, temsil ettikleri egemenliği bölüşmeye eğilimli olmaları, anlaşılacak şey değil. Eylemler sürerse idamlar uygulanacak, yeni düşmanlıklar yaratılacak, terör odaklarıyla iktidarların işbirliği sonucunda ülke, insanın

ucuzlatıldığı bir kan gölüne döndürülecek. Böyle saçmalık olmaz. Çok sevimsiz ve tehlikeli çağrışımına açık olan bu tasarımdan derhal dönülmelidir. Hele hele yıllardan beri demir parmakların ardında yaşamlarını sürdürebilme umudunu olaysız geçen günlere bağlayan insanlara ve onların yakınlarına daha fazla işkence yapılmamalıdır.

Avrupa Konseyinin başkenti Strasbourg'a, ülkemizden de çok sayıda bakan, milletvekili ve gazeteciler gidiyor. Onlara bir önerim var. Kleber alanı çevresindeki ünlü mağazalara alışveriş için gittiklerinde, Obet Sarayı'na uğramadan geçmesinler. 30 FF'na kıyıp ispanyol engizisyonundan yakın tarihe kadar uzanan işkence ve idamlar sergisini izlesinler. Kurbanların boynunu mengene ile azar azar sıkıştırarak boğan "garrotte"u, kafa uçuran giyotini, ızgara kafeslerini, baltaları, testereleleri, kemik kuran kerpetenleri, çivili sorgu iskemlelerini, tasarlanması güç daha nice can alıcı aygıtları görsünler de, oturup uzun uzun düşünsünler. Ben sergiden çıkarken kusmamak için kendimi zor engelledim. İnsanlık, o günlere dönmek istemiyor. Adalet Bakanlığı, Kültür Bakanlığı veya İnsan Hakları Derneği girişimde bulursa da, uluslararası barışçı bir kuruluşun derlediği bu sergi Türkiye'ye de gelse. Yüzyılların utancını sergileyen görüntüler günümüz insanına ve gelecek kuşaklara yöneltilmiş bir barış ve sevgi çağrısıdır.

İşkenceyle, idamlarla ancak korku toplumunun temelleri örülür, öldürmek bir çözüm değildir. Dağ başında, mezrada, sokak ortasında veya darağacında, insanlıktan payımızı almak, uygarca yaşamak zorundayız. Öldürmekle bir yerlere v anlamayacağını görmek zorundayız. Öldürenin ve öldürülenin etiketlerine bakarak yan tutmak, tavır almak durumunda değildir. Devletin bile el atması gereken "yaşama hakkı"nın dokunulmazlığına sahip çıkmak, her yurtdaşın görevidir.

İşin kolayına kaçmasınlar. Toplumu tedirgin etmesinler. Üstesinden gelemedikleri sorunlar için, otursunlar, başka çözümler üretsinler, iktidar olmanın gereği budur.